

til at paahybe en Forøgelse af Lærerkæfterne ved en Skole. Jeg har haft nogen Væglighed til at beskæftige mig med dette Spørgsmaal, forinden denne Forespørgsel blev anmeldt; og jeg har da ogsaa været opmærksom paa, hvad der blev fremdraget af den ærede Forespørgger, at saaledes som Forslaget blev forelagt af Kultusminister Hall, da var det ifølge Motiverne hans Mening at give Administrationen, Ministeriet, et Spillerum mellem 90 og 120, indenfor hvilket Spillerum Administrationen kunde bestemme, om en Forøgelse af Lærerkæfterne skulde finde Sted eller ikke, men at Folketinget ikke ansaa dette for hensigtsmæssigt, og at det da nedsatte Udvalg, for hvilket J. A. Hansen var Ordfører, foresøgte den Opfattelse, at Sagen burde ordnes paa den Maade, at man undgik enhver Vilkaarlighed fra Administrationens Side og derfor satte et bestemt Gennemsnitsantal, idet det tillige blev berørt, at naar det truede med, at dette Gennemsnitsantal blev overtraadt, saa kunde man ved at oprette Pøgeskoler eller paa anden Maade forhindre det. Det falder mig forøvrigt ikke ind her i dette Øjeblik at procedere denne Sag angaaende, hvorledes Loven af 8de Marts 1856 skal forstås. Det er jo allerede nævnt, at der er faldet en Dom ved Viborg Overret den 28de Juli d. A. og at i det mindste een Sag om det samme Spørgsmaal, som jeg kender, for Øjeblikket staar under Procedure her ved Overretten. Naar Domstolene skulle dømme, og en Sag er undergivet Domstolens Prøvelse, saa er det jo det Forum, som man har at henholde sig til og i Henhold til Grundlovens § 72 ogsaa i Sager som denne her er berettiget at henholde sig til. Men jeg skal dog tillade mig at indskyde den Bemærkning, at ved at gennemlæse Viborg Overrettsdom af 28de Juli dette Aar har jeg ikke kunnet undgaa at blive opmærksom paa, at man i denne Dom ikke ser den allermindste Hensyntagen til de Forhandlinger, som ere gaaede forud for Loven af 1856 i Rigsdagen. Saavidt jeg har set — jeg har den trykte Dom liggende her for mig — er det ikke berørt med et eneste Ord i denne Overrettsdom, saa man veed saaledes ikke rigtigt, hvorledes denne Sag er bleven procederet for Overretten. Jeg veed ikke en Gang, om Viborg Overret er i Besiddelse af et Eksempplar af Rigsdagstidenden, det er mig bekendt, at det ikke er ret længe siden, at Overretten her fik et saadant til sin Raadighed, saa jeg veed ikke, om Viborg Overret har et saadant Eksempplar, og det turde vel ogsaa være tvivlsomt, om den Sagfører, som har procederet Sogneraadets Sag, har Rigsdagstidenden staaende paa sin Hylde — det er der jo ikke ret mange der har, og dette Bærf er jo nu siden Kristiansborg Slots Brænd bleven en temmelig stor Sældenhed. Jeg tror, at vil man oplyse, hvorledes Forhandlingerne i Rigsdagen faldt, forinden Loven af 8de Marts 1856 bleven givet, saa kaster det et Lys paa Forstaaelsen af denne Lov, som Viborg Overret synes at have savnet. Videre skal jeg, som sagt ikke indlade mig paa at procedere Sagen her i Dag, Proceduren hører jo andet Steds hen, men jeg kan kun udtale det Ønske, at den ærede Minister vil være vedkommende Sogneraad behjælpelig med at erholde fri Proces ogsaa for Højesteret — de have det for Overretten — for at et saa vigtigt Spørgsmaal kan blive endelig paafendt, et Spørgsmaal, som angaar mange andre end dem, der procedere om det, og som vil stifte Ret i vide Kredse, hvorledes Sagen saa end maatte blive afgjort. Jeg vil kun endnu i Almindelighed gøre den Bemærkning, at det, som den ærede Minister, om jeg forstod ham ret, sagde, at der i Loven af 1856 ikke indeholdes nogen som helst Bestemmelse, som ophæver Bestemmelserne i Loven af 1814, at Loven af 1856 intet figer om, at Administrationens Myndighed efter Loven af 1814 er bleven begrænset, efter min Opfattelse intet har paa sig. En ny Lov, som ordner et Forhold, behøver ikke bestemt at sige, at den ophæver de tidligere Love desangaaende, det forstaar sig af sig selv. De nye Regler, som en Lov foreskriver, ophæve de ældre, for saa vidt de staa i Strid med de nye enten der staar i Slutningen af den nye Lov eller ikke noget om Ophævelsen af de tidligere Love. Den ærede Forespørgger undrede sig over, at den ærede Minister havde betegnet Skolerne som ikke værende Kommunernes Ejendom, men som en Ejendom, der tilhørte noget, han kaldte Skolevæsenet. Den ærede Forespørgger oplyser os nu om, at Kommunerne endogsaa have Skøder paa Skolerne. Men jeg antager, at denne Fortolkning af, hvem der ejer Skolerne, staar i nogen Forbindelse med et Cirkulære, som det staar for min Grindring gif ud for nogle Aar siden, eller hvor længe det nu kan være siden, et Cirkulære, hvorved Ministeriet forbød, at man maatte benytte Skolelokalerne til politiske Forsamlinger. Det er vel maasse dette, som nærmest har givet Anledning til en Forudsætning og til en Teori om, at Skolerne ejes af ganske andre end dem, der have Skøde paa dem. Jeg skal slutte med at gentage min Opfordring til den meget ærede Minister om at gøre sit til at lette, at dette Spørgsmaal kan blive paafendt snarest muligt ved Højesteret og da navnlig ved, at

dagstidenden staaende paa sin Hylde — det er der jo ikke ret mange der har, og dette Bærf er jo nu siden Kristiansborg Slots Brænd bleven en temmelig stor Sældenhed. Jeg tror, at vil man oplyse, hvorledes Forhandlingerne i Rigsdagen faldt, forinden Loven af 8de Marts 1856 bleven givet, saa kaster det et Lys paa Forstaaelsen af denne Lov, som Viborg Overret synes at have savnet. Videre skal jeg, som sagt ikke indlade mig paa at procedere Sagen her i Dag, Proceduren hører jo andet Steds hen, men jeg kan kun udtale det Ønske, at den ærede Minister vil være vedkommende Sogneraad behjælpelig med at erholde fri Proces ogsaa for Højesteret — de have det for Overretten — for at et saa vigtigt Spørgsmaal kan blive endelig paafendt, et Spørgsmaal, som angaar mange andre end dem, der procedere om det, og som vil stifte Ret i vide Kredse, hvorledes Sagen saa end maatte blive afgjort. Jeg vil kun endnu i Almindelighed gøre den Bemærkning, at det, som den ærede Minister, om jeg forstod ham ret, sagde, at der i Loven af 1856 ikke indeholdes nogen som helst Bestemmelse, som ophæver Bestemmelserne i Loven af 1814, at Loven af 1856 intet figer om, at Administrationens Myndighed efter Loven af 1814 er bleven begrænset, efter min Opfattelse intet har paa sig. En ny Lov, som ordner et Forhold, behøver ikke bestemt at sige, at den ophæver de tidligere Love desangaaende, det forstaar sig af sig selv. De nye Regler, som en Lov foreskriver, ophæve de ældre, for saa vidt de staa i Strid med de nye enten der staar i Slutningen af den nye Lov eller ikke noget om Ophævelsen af de tidligere Love. Den ærede Forespørgger undrede sig over, at den ærede Minister havde betegnet Skolerne som ikke værende Kommunernes Ejendom, men som en Ejendom, der tilhørte noget, han kaldte Skolevæsenet. Den ærede Forespørgger oplyser os nu om, at Kommunerne endogsaa have Skøder paa Skolerne. Men jeg antager, at denne Fortolkning af, hvem der ejer Skolerne, staar i nogen Forbindelse med et Cirkulære, som det staar for min Grindring gif ud for nogle Aar siden, eller hvor længe det nu kan være siden, et Cirkulære, hvorved Ministeriet forbød, at man maatte benytte Skolelokalerne til politiske Forsamlinger. Det er vel maasse dette, som nærmest har givet Anledning til en Forudsætning og til en Teori om, at Skolerne ejes af ganske andre end dem, der have Skøde paa dem. Jeg skal slutte med at gentage min Opfordring til den meget ærede Minister om at gøre sit til at lette, at dette Spørgsmaal kan blive paafendt snarest muligt ved Højesteret og da navnlig ved, at